

Ланцедова Ю. О.,
кандидат юридичних наук, доцент
доцент кафедри кримінального права і процесу
юридичного факультету
Національний авіаційний університет
(м. Київ, Україна)

Берекет М. С.,
здобувачка вищої освіти другого (магістерського) рівня
за спеціальністю 081 Право
Міжнародний класичний університет імені Пилипа Орлика
(м. Миколаїв, Україна)

ІННОВАЦІЙНА СУТНІСТЬ ВІЙНИ І ІНШОЇ ПОДІБНОГО РОДУ ПОДІЇ ЯК ЮРИДИЧНОГО ФАКТУ В КОНТЕКСТІ ДОКОРІННОГО РЕФОРМУВАННЯ БАЗИСНИХ ОСНОВ МІЖНАРОДНОЇ ГУМАНІТАРНОЇ ГАЛУЗІ ПРАВА

Інноваційну сутність війни і іншої подібного роду події як юридичного факту в контексті докорінного реформування базисних основ Міжнародної гуманітарної галузі права доцільно представити за розробленим Ю. О. Ланцедовою та іншими представниками наукової школи юриспруденції професора Аланкіра інноваційним розумінням ступеневого видового поділу юридичних фактів в залежності від характеру зв'язку із волею людини [1, с. 135-138; 2, с. 137-140] в такій редакції відповідно до:

1. *Сутності і кількісного складу джерел заподіяння збитків, що призвели до виникнення та/чи зміни та/або припинення певних правовідносин, на:*

1.1. Юридичні діяння, тобто дія або бездіяльність певного соціосуб'єкта або декількох соціосуб'єктів (взаємопов'язані та скориговані дії чи бездіяльність невеликої групи соціосуб'єктів), якими були заподіяні збитки та/або інші наслідки, що призвели до виникнення та/чи зміни та/або припинення певних правовідносин.

1.2. Юридичні події - взаємопов'язані та скориговані дії та/або бездіяльність дуже великих груп соціосуб'єктів, якими були заподіяні збитки та/або інші наслідки, що призвели до виникнення та/чи зміни та/або припинення певних правовідносин, які суттєво вплинули на розвиток суспільства в цілому.

1.3. Юридичне значущі явища сил природи: виверження вулкана, землетрус, повінь, цунамі, лімнологічна катастрофа, смерч або торнадо, циклон, тайфун, зсув, гірський, крижаний або інший обвал, снігова лавина, пожежа, спека, тепловий удар, хуртовина, град та ін., внаслідок чого знищується майно та/чи настає смерть фізичної особи та/або заподіяна її здоров'ю шкода та/чи іншим об'єктам збитки та/або інші наслідки, які зумовлюють виникнення та/чи зміну та/або припинення відповідних правовідносин: наслідування, необхідність негайного відновлення порушеного правового статусу і т.д.

1.4. Юридичне значущі діяння хижих тварин, що знаходяться у нерегульованих людиною умовах, якими були заподіяні збитки та/чи інші наслідки, що призвели до виникнення та/або зміни та/чи припинення певних правовідносин, що певною мірою є різновидом юридичних наслідків явищ природи.

2. *Характеру зв'язку наслідків із волею людини або з іншими джерелами, внаслідок чого виникають та/чи змінюються та/або припиняються певні правовідносини:*

2.1. Вольові юридичні факти (життєві обставини, що зумовлюють виникнення та/чи зміну та/або припинення певних правовідносин по волі людини), які, у свою чергу, поділяються *відповідно до:*

2.1.1. *Наявності чи відсутності вини фізичної особи на:*

2.1.1.1. Винне діяння осудної або обмежено осудної фізичної особи:

2.1.1.1.1. *Малолітньої*, тобто особи, яка практично була в змозі за певних обмежених можливостей передбачити заподіяння такого роду діянням збитків (шкоди : фізичної та/чи матеріальної та/або первинної моральної та вторинної моральної шкоди; упущеної вигоди) правовому статусу того чи іншого соціосуб'єкта (фізичній та/чи юридичній особі та/або державі та/чи міждержавній установі) та/або інші наслідки, що призвели до виникнення та/чи зміни та/або припинення певних правовідносин.

2.1.1.1.2. *Підлітка* – особи, яка практично могла передбачити заподіяння такого роду діянням збитків та/або настання інших наслідків, що призвели до виникнення та/чи зміни та/або припинення певних правовідносин.

2.1.1.1.3. *Повнолітнього* - особи, яка практично могла передбачити заподіяння такого роду діянням збитків та/або настання інших наслідків, що призвели до виникнення та/або зміни та/або припинення певних правовідносин.

2.1.1.2. Невинне діяння осудної або обмежено осудної особи:

2.1.1.2.1. *Малолітнього* - особи, яка практично не була в змозі навіть за певних обмежених можливостей передбачити заподіяння такого роду діянням збитків та/або настання інших наслідків, що призвели до виникнення та/або зміни та/або припинення певних правовідносин.

2.1.1.2.2. *Підлітка* - особи, яка практично не могла передбачити заподіяння такого роду діянням збитків та/або настання інших наслідків, що призвели до виникнення та/чи зміни та/або припинення певних правовідносин.

2.1.1.2.3. *Повнолітнього* - особи, яка практично не була в змозі передбачити заподіяння такого роду діянням збитків та/або настання інших наслідків, що призвели до виникнення та/чи зміни та/або припинення певних правовідносин.

2.2. Позавольові юридичні факти (життєві обставини, внаслідок яких були заподіяні збитки та/або наступили інші наслідки, що призвели до виникнення та/чи зміни та/або припинення певних правовідносин без участі людини або за повної відсутності її вини):

2.2.1. *Явища сил природи*, що завдали збитків та/або зумовили настання інших наслідків, що призвели до виникнення та/чи зміни та/або припинення певних правовідносин.

2.2.2. *Діяння хижих тварин*, що перебувають у нерегульованих людиною умовах, якими були заподіяні збитки та/чи зумовлено настання інших наслідків, що призвели до виникнення та/чи зміни та/або припинення певних правовідносин.

За результати діянь домашніх тварин та діянь хижих тварин, птахів, риб, плазунів та ін., які знаходяться в межах зоопарків, заповідників та інших зоооб'єктів, що охороняються людиною, несуть відповідальність ті особи, на яких було покладено обов'язок забезпечити безпеку знаходження таких хижих тварин щодо як оточуючих їх людей і тварин, і самих себе.

2.2.3. *Діяння неосудного повнолітнього*, тобто повнолітньої особи, яка не усвідомлює характеру своїх діянь і не може керувати ними, що зумовило заподіяння збитків та/або настання інших наслідків, що призвели до виникнення та/чи зміни та/або припинення певних правовідносин.

2.2.4. *Діяння неосудного підлітка*, тобто підлітка, який не усвідомлює характеру своїх діянь і не може керувати ними, що зумовило заподіяння збитків та/або настання інших наслідків, що призвели до виникнення та/чи зміни та/або припинення певних правовідносин.

2.2.5. *Діяння неосудного малолітнього*, тобто малолітньої особи, яка не усвідомлює характеру своїх діянь і не може керувати ними, що зумовило заподіяння збитків та/або настання інших наслідків, що призвели до виникнення та/чи зміни та/або припинення певних правовідносин.

2.2.6. *Діяння дошкільнят*, які за рівнем розвитку психічної діяльності повинні бути прирівняні до неосудної особи, і діяння яких зумовили виникнення та/чи зміну та/або припинення певних правовідносин.

2.2.7. *Діяння немовлят*, які за рівнем розвитку психічної діяльності, безумовно, повинні бути прирівняні до неосудної особи, і діяння яких зумовили заподіяння збитків та/чи настання інших наслідків, що призвели до виникнення та/або зміни та/чи припинення певних правовідносин.

2.3. Змішані юридичні факти, коли паралельно та взаємопов'язано послідовно здійснюється два і більше вольових та/або позавольових юридичних фактів, що призводять до єдиного результату, що зумовлює виникнення та/чи зміну та/або припинення певних правовідносин.

Таким чином, війни та інші подібного роду події, що й регулюються нормами так званого Міжнародного гуманітарного права або за новітнім підходом Міжнародної антиделіктної галузі права, як юридичний факт виступають в якості власне юридичної події - взаємопов'язаних та скоригованих дій та/або бездіяльності дуже великих груп соціосуб'єктів, якими були заподіяні суммативні збитки (фізична, матеріальна чи майнова та первинна і вторинна моральна шкода) та/або інші наслідки, що призвели до виникнення та/чи зміни та/або припинення певних правовідносин, які суттєво вплинули на розвиток суспільства чи світу в цілому.

І перш за все антикримінальну відповідальність за такого події фактично можуть нести лише організатори та найбільш активні їх учасники в контексті

суммативних збитків, а всі інші учасники тільки за конкретні діяння чи бездіяльність в межах даної події.

Список використаних джерел:

1. Кириченко О. А. Базові інновації антиделіктології : монографія. Київ: Видавець Назаров О. А., 2025. 2916 с.

2. Кириченко О. А. Інноваційний базис антиделіктної діяльності: підручник для магістрів спеціальності 081 Право. Частина 1: Основна частина. Київ: Видавець Назаров О. А., 2025. 436 с.